

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izvenredni dodatki in priložnosti.

Insarati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan K 84—

polletno „ 42—

3 mesečno „ 21—

1 „ 7—

V inozemstvu:

celoletno „ K 95—

polletno „ 50—

3 mesečno „ 26—

1 „ 9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisano in zadostno frankovano.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Korupcija po občinah.

Vzvišeno načelo vsake politične stranke mora biti, da čuva po svojih najboljših močeh čistost in moralno v javni upravi. Upravljanje javnega premoženja je stvar, ki stoji preko vseh strank in nad osebnimi političnimi naziranjem po edincem, ki je morda začasno poverjen z delom v javni občinski upravi. Brez morale, nasilen in brezobziren je bil režim dr. Sušteršiča in Slovenske ljudske stranke pred in med vojno. Ker je Sušteršič zagrešil veleizdajstvo nad idejo jugoslovanstva, je postal med Slovenci nemogoč. Odsel je Sušteršič, toda ostala je Slovenska ljudska stranka in ostal je Sušteršičev duh in njegove metode pri delovanju v javni upravi. Po naziranju Sušteršičeve in njegove stranke naj služi občinska uprava brezpogojno stranki. Da se pa odborniki v občinski upravi brezpogojno udnijajo za politično stranko in da brezpogojno poslušajo navodila strankinega vodstva in njenih disponiranih cerkvenih organov, je potrebno, da višje oblasti v rokah Slovenske ljudske stranke ščitijo in iščijo privatne interese klerikalnih občinskih veljakov. Takšna politična vzgoja Slovenske ljudske stranke je morala nujno voditi v nemoralno razpoloženje v občinskih odborih SLS, da se smejo brez očitkov in brez kazni na škodo javnih interesov in občanov obogatiti. Nemoralna SLS je po občinah dobila posebno plodovitih tal za časa vojne. Občine in posamezni klerikalni močnejši, ki jih je vrgla na površje Sušteršičeva predvojna era, so bili nositelji široke avtonomne oblasti. Razdeljevali so živila, nakupovali govede, konje, razne vojne potrebščine. Minula je vojna. Občani zahtevajo za svoje občinsko imetje jasnih obračunov in revizij. Malo je klerikalnih občin, kjer bi ljudski glas občanov brez razlike strank z dokazi v roki ne predhacoval najhujših očitkov upraviteljem občinskega premoženja in drugih javnih koristi.

Po državnem prevratu se je oglašil po vseh občinah močan glas javne vesti in kritike. Prihajale so številne ustmene in pismene pritožbe na deželno vlado, v kateri sedijo kot merodajni in po številu odločilni torej edino odgovorni zastopniki SLS. Pritožbe so s prilogami in navedenimi pričami dokazovale, da so v mnogih občinah klerikalni gerentje, župani in občinski svetovalci v lastno korist zlorabili svojo oblast, ki jim je bila podeljena z višjih mest od uradnih zaupnikov SLS. Nadejali smo se, da je Sušteršičeva doba za vedno prešla in da vodstvo SLS, ki je na splošen pritisk široke javnosti politično justiciralo Sušteršiča, krenilo na nova

poti in postavilo vbodoče na odgovorna mesta osebe čistših in moralnejših stremiljenj. Zmota je kruta in za vso javnost silno bolesta. Sedaj delujoči politiki in politične organizacije v SLS so plod mnogoletne vzgoje dr. Sušteršiča in nenaravno bi bilo, da bi jabolko moglo pasti daleč od jablane. Mnogo je bilo opravičenih in utemeljenih pritožb, te pa po ogromni večini ostanejo za spomin na žalostne čase v arhivih poverjenišтва za notranje zadeve.

V zadnjih mesecih je vzbudil posebno pozornost po naših gorenjskih krajih kričeč slučaj korupcije v občini Kranjske gore. Tu je zgradila po dogovoru z kranjskogorsko občino in občinskim gospodarskim odsekom bivša avstrijska vojna uprava, izrabivši vodno moč Pišence, električno napravo, ki predstavlja danes polmilijon vrednost. Občinski gerent je obenem predsednik gospodarskega odseka in predsednik tamonjske hranilnice. Po državnem prevratu so ravnali občinski močje in odborniki pri hranilnici z demobilizacijskim blagom kot z lastno zasebno lastnino. Gerent in župnik sta kovala načrt s pomočjo znanega Sušteršičevega prijatelja dr. Pegana, kako bi prevzela hranilnica oziroma hranilniški konsorcij (t. j. kako bi se te naprave polastil gerent, župnik in še par sedanjih odbornikov pri hranilnici). Do marca t. l. so bili vsi ljudje v občini mnena, da je občina lastnica električne naprave. Pod tem pogojem so prizadeti ljudje iz podobne Log odstopili vodno moč in bližnje parcele. V tem smislu je bilo dogovorjeno in pogojeno med bivšim erarjem in začasno občinsko upravo. Gerent sam ni do marca nikdar niti mislil, da bi mogla elektr. uprava komu drugemu pripasti.

Toda kaj se je zgodilo. Gerent v Kranjski gori kot le začasni upravitelj občinskega premoženja in njegovi najozi politični prijatelji so sklenili obogatiti se na račun občine. Obč. svet, ki je sam po sebi nepravilno sestavljen: vsi člani so samo iz SLS, dva svetovalca sta si v svaštvi, je po primernih vsestranskih predposvetovanjih v župnišču in Peganovi pisarni v Ljubljani sklenil prodati električno napravo hranilnici oziroma hranilničnemu konsorciju kot izrecno stoji v pogodbi, za celih K 100. Kupna pogodba je bila predložena deželni vladi (poverjeništvu za notranje zadeve) in odobrena že v 9 dneh. Ugotovljamo to dejstvo, ker predobro dokazuje, kako daleč si upa iti deželna vlada v strankarski angažiranosti za S. L. S.

Takih in podobnih slučajev kar mrklo po naših občinah, ki so v rokah SLS. Vladi je vse to dobro znano, toda

s plaščem strankarskega usmiljenja in privzgojenega koruptivnega smisla vse pokrije, da nikdo ničesar ne opazi, da se ne zgraža in ne kliča na lince pregrehe novih prič. Ljudje brez razlike strankarskega prepričanja izgubavajo vero v pravico in pravičnost, ne morejo in ne čujejo več verovati v dobro voljo in objektivnost naših političnih oblasti. Tu ne gre za načela ali strankarske programatične razlike, temveč za odtujitev velikega občinskega imetja in korist 3—4 mož samo zato, ker od njih pričakuje SLS politične pomoči.

Povdariti moramo še eno dejstvo. Sedanji voditelj SLS se na vse kriplje otrsajal Sušteršiča, sušteršičejancev in njegovih grobov, češ mi ne zagovarjamo teh ljudi, mi vemo da so bili koruptni ljudje, izdajalci domovine itd. Tako govore in tako pišejo po svojih novinah. Ampak njih ravnanje je čisto drugačno. Kjer ima pristaš SLS oblast, drži svoje somišljenike z vsemj mogočimi sredstvi in pri tem brez kakih notranjih očitkov pogazji interese ljudskega zaupanja v pravico nadrejenih oblasti. Po tepta interese javne uprave in širokih ljudskih plasti, tako da pričena ljudstvo načeloma dvomiti o združljivosti izvrševanja oblasti in strankarskega prepričanja. P.

Sokolsko slavi, vlada in naša javnost.

„Slov. Narod“ je v svojem poročilu o celjskem sokolskem slaviu že nakratko registriral, da celjsko okr. glavarstvo ni smatralo za primerno, da s trobojnicami ali z državno zastavo pozdravi srbske, hrvatske in slovenske sokolske vrste. Pisali so o tem že vsi listi, tiskajo se v listih že tudi neki popravki in pojasnila, glasom katerih ni sedaj nihče kriv, da se to ni zgodilo. Imamo zopet najlepši dokument slovenske resničnosti: zgodilo se ni, kriv pa ni nihče, najmanj pa predsedstvo deželne vlade, kamor je šel celjski gospod okrajni glavar in mestni gerent dr. Žužek po instrukcije. Tako vsaj se je v Celju vsesplošno govorilo, in slovensko Celje je nestrpno pričakovalo odločitev. Odločitev smo videli, in slika je bila preznačilna: na Dečkovem trgu pred okrajnim glavarstvom sokolski jugoslovanski tabor in svečana zaprisega sokolstva in naroda prvega kralju svobodne Jugoslavije, mesto v zastavah, okna v cvetu in zelenju, tudi nemški someščani niso zaostajali — okrajno glavarstvo pa brez zastave, okna sicer polna radovednih obrazov, nikjer pa najmanj

šega sledu simpatije, vse mrtvo kakor nekdanj, ko so še stolovali v tem poslopju eksponenti Dunaja in Gradca, po mestnih ulicah pa vladali z njihovim privoljenjem plačani in kupljeni temni elementi.

Ali naj res sežemo na vse strani malo globlje v zgodovino, se nas li hoče k temu siliti? Zavedamo se mi v Celju dobro, da je s prevratom prišel nov čas, upoštevamo tudi, da treba radi ljubege miru in dobre stvari s plaščem pozabljenja in usmiljenja pozabiti, kar je bilo in soditi le to, kar je, kar danes pred seboj vidimo, odločno pa zavračamo v takih momentih nemožnost in ono avstrijsko diplomacijo, ki hoče navidez ustreči vsem, pri tem pa zagreši take kardinalne napake, ki kažejo vse nepojmovanje časa in nepoznanje kraja.

Vemo, da gospodje, ki v provinci vladajo, merijo Sokola z Orlom. To je krivica, ki vpije v nebo in istočasno karakterizira vladarje. Zgodovina Sokola je zgodovina Celja 1877—1899—1908 — številke govore, Celjani jih razumemo! Kje so bili takrat Orli? In v letih od 1914 naprej. Poznamo rezervatne ukaze stare vojaške oblasti, vemo kako je bil vsak član Sokola že radi tega »nezanesljiv«. Kje so preganjani Orli? To je contradicijo in adjectiv: živeli so pod Sušteršičevimi perutnicami, in ko so zdaj po prevratu privedli procesijo po Celju, se razburjajo, ker jim ni bila storjena primerna reverenca, ker je Celje ostalo hladno, ker jih ne pozna. Sokolstvo reprezentira državno misel. Orel pa lokalno politično-strankarsko društvanje. Ne, paralele ne priznavamo. In če je mogoča, je mogoča zato, ker vladajo pri nas ljudje, ki so prej poznali Celje in našo mejo komaj po zemljevidu.

Sokolstvo ne prosi in ne rabi milosti in naklonjenosti označenih vladarjev, ono je živelo in delalo proti volji nemških okrajnih glavarjev, gojilo je generacije v protiaustrijskem duhu ter se danes polno zaveda svoje sile in svoje naloge kot del narodne armade, sokolstvo dobro ve, da si je ostalo zvesto, da ni nikdar hlančevalo Avstriji, tudi v najhujših časih ne, to povelje mi celjski Slovenci vladarjem v Ljubljani in vladarjem v provinci prav odločno.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

na angleškem jeziku slovensko narodno življenje in slovensko borbo za ekzistenco v prošlosti in sedanjosti. Avtor popisuje na privlačljiv način to malo demokratsko zajedništvo, zdravo na duši in telesu... »World« piše: »Knjiga prav poseben zaslužuje, da se jo čita, in če tudi nekatere partije so bolj optimistično idealistične, vendar se moramo strinjati z zaključki.« Tako sodi tudi katoliška revija »Tablet«, da je »apostol ideje jugoslov. edinstva«, gospod Vojnjak, nekoliko preveč idealističen, ako zahteva zedinjenje Slovencev, Srbov in Hrvatov v eno državo. »Napram logiki načel stoji neizprosna logika faktov.« »Everyman« smatra, da so slovenske dežele oni slovanski teritoriji, ki je najbolj poznat angleškemu potovalcem. »Everyman« imenuje Vojnjakovo knjigo »neizmerno dragoceno študijo o predmetu, ki še ni dovolj znan.« »New statesman« je prinesel obširen članek o »Jezu«; opozarja, da se je čulo, da še celo kabineti ministri angleški ne morejo razlikovati med Slovenci in Slovaki. »Zato je Vojnjakova knjiga o politični in ekonomski zgodovini in idealih Slovencev jako potrebna.« Knjiga je živ protest proti italijan-

Politične vesti.

— Politični klub JDS, ima v četrtek 25. t. m. običajni sestanek ob 8. uri zvečer v Narodnem domu v sobi Česke obce.

— Narodni predstavnik JDS. Tajništvo JDS. naznanja, da prihajajo narodni predstavniki JDS. ob delavnih med 10. in 11. uro v tajništvo JDS. (Narodni dom). Tamkaj tudi lahko oddajajo strankini pristaši pismene želje, ako so narodni predstavniki odsotni.

— Načelstvo JDS sklicuje vse odbore političnih društev in krajevnih organizacij JDS v Ljubljani, na sestanek, ki bo v soboto popoldne ob pol 18. uri v tajništvu JDS v Narodnem domu z dnevnim redom, kakor ga je sporočilo posameznim odborom.

— Netočna vest. Vest »Hrvata«, ki smo jo včeraj citirali, da je gosp. predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Brejc interveniral, da so bile izpuščene nekatere osebe, ki so imele v Zagrebu vsled svoje naivnosti konferenco z Radičevci in bile zato aretirane, ni točna. Res je sicer, da so nekateri nasledji prijaznemu vabilu in s tem prišli v sumno protidržavno dela in da so bile izpuščene takoj, ko se je izkazal dejanski položaj, vest o intervenciji gosp. dr. Brejca pa je docela neresnična.

— Pred rešitvijo krize. Beograd, 24. septembra. Seja Demokratske Zajednice, sklicana za jutri popoldne ob 17. uri, se je odgodila radi konference šefov posameznih klubov s člani naše mirovne delegacije. Na tej konferenci se bode razpravljalo o notranji politiki. Govori se, da so pogajanja za rešenje notranje krize stopila v akuten stadij ter da še danes popoldne konča referiranje naše mirovne delegacije članom posameznih klubov o zunanji politiki. Mišljenje je, ako bi dr. Pavloviću ne uspelo sestaviti koncentracijskega ali širokega koalicijskega kabineta, da bi se sestava poverila zopet uglednemu članu demokratsko-socialnega bloka.

— Pismena formulacija predlogov za sporazum. Beograd, 24. septembra. Govori se, da je želja političarjev, da se v pogajanjih, ki se bodo vršila v četrtek za rešitev krize, formulirajo glavne točke za sporazum vedno pismenim putem.

— Dr. Smolaka v Narodnem klubu. Beograd, 24. septembra. Včeraj je konferiral član naše mirovne delegacije dr. Smolaka s prisotnimi člani Narodnega kluba. Govori se, da je referiral o naši zunanji situaciji, da pa je bilo govora tudi o notranji politiki naše države. Tej seji je zopet prisostvoval tudi dr. Dežman. Seja se je vršila od 11. do 13. ure.

skim revindikacijam Trsta in ilirski Primorja. »New statesman« se zavzema za sledečo rešitev: Trst naj se nevtralizira in internacionalizira. »New age« je bil edini list, ki se je norčeval iz te knjige, češ, da so bile slovenske dežele sicer jez, pa prav slab jez, ki bi se mogel pogrezniti vsak čas. Ako izyramemo radikalna, pacifiistična in germanofilska glasila, bila je knjiga prav prijazno sprejeta.

Tu je treba še omeniti dva manjša Vojnjakova spisa. Izdavatelj Poljske je tiskal v svoji tiskarni blizu onega historičnega mesta, kjer je bil stari Johnson izdal svoj prvi angleški slovar, knjižico »Jugoslav Nationalism«. Ta knjižica je bila zbirka predavanj, ki jih je imel Vojnjak v »Royal colonial society«. »Kraljevskem kolonialnem društvu« v raznih vseučilišnih mestih in v privatnih hišah. Predgovor knjiži je bil govor, ki ga je imel vicecancelar leedskega vseučilišča na kosovski dan v Leedsu. Ako se ne motimo, je gospod Sadler sedaj v Indiji, kjer ima nalogo reformirati indijsko solstvo.

(Dolge prihodnjice.)

LISTEK.

Poglavja iz borbe za našo državno neodvisnost.

Piše I. M.
(Dolge.)

Da se to kričeče neznanje vsaj deloma odpravi, je bilo treba dobre literature o našem vprašanju. Moral se je prikazati naš politični problem v taki luči, da bi spoznali, da je interes Anglije biti proti Avstriji in za ustvarjanje Jugoslavije.

Vošnjak je že pričel iz Švice s svojim rokopisom knjige o Slovincih, katerega je skoraj tudi tam dovršil. Takoj ko je prišel v London, je začel iskati založnika. Pa evo zapreke. Takozvanim prijateljem Jugoslovancov ni bilo nič prav všeč, da je Vošnjakov knjigi razložen integralni problem Slovencev, ki je moral obsegati seve tudi Gorico, Trst in Istro. Založniki so dobro vedeli, da je knjiga dobra, pa imeli so tajni strah pred italijansko propagando, s katerim so bila menda tudi v zvezi.

Iz povrh pa še prišepetavanja raznih prijateljev, ki so padali v omedlevice, kadar se je govorilo o Trstu in Gorici. Pa slednjič se je vendar našel pogumen založnik. Messrs. George Allen and Unwin sta drage volje prevzela zalogo knjige, ki se je zvala »A Bulwark against Germany« — »Jez proti Nemčiji«. Gospod Unwin, eden najintelektualnejših angleških založnikov, se je baval z izdajanjem Ruskina in njegovo založništvo se je zvalo Ruskin-house. Pa tekem vojske so izšle nekatere najimennitnejše knjige o vojni prav pri njem. Unwin v svoji angleški poštenosti je takoj slutil, da je slovenska stvar dobra in poštena ter je postavil svoje založništvo naši stvari na razpolago na ta način, da smo ga mogli imenovati svojega dobrega prijatelja. Tudi druga Vošnjakova knjiga je izšla pri njem, kakor tudi Gorgjevičeva knjiga o Macedoniji.

»Jez« je bil prav toplo sprejet od angleškega javnega mnjenja. Splošno se je konstatiralo, da je to prva knjiga o Slovincih v angleškem jeziku. Ocena v »Timesu« je bila kratka ali jedrnata. »Times« imenuje Vošnjakovo knjigo »koristno delo, katerega syrha je razjasniti britanski

publiki početek in zgodovino slovenskega naroda«. Navdušeno je pa pisala »Pall Mall Gazette« 16. maja 1917: »Ako je sreča žrtvovati vse veliki stvari in biti sposoben posvetiti vse svoje energije duše in duha takemu apostolstvu, potem mora biti dr. Vošnjak, predbojevnik za Jugoslavijo srečen mož.« Dr. Vošnjakova knjiga ni samo sredstvo mogočne propagande, nego tudi literarna produkcija izredne kakovosti.« Dr. Vošnjakova knjiga bo mogočno pomagala jugoslovanski stvari.« Lepo je pisal Edinburghski »Scotsman«. »Težko umira rasno čustvo, in nikjer ono ne poganja jače ko v Jugoslovanstvu.« Tu pač misli »Scotsman« predvsem na Slovence. Knjiga mu je zanimiva in podučna.« Gospod Vošnjak daje simpatično karakteristiko svojih rojakov in njegovo pripovedanje je vedno zanimivo in vse je dobro prikazano.« »Daily News«, londonsko glasilo liberalne stranke pravi, da se bavi Vošnjakova knjiga »na tope in humanitaren način s slovenskim narodom.« »Naravno se boji Vošnjak italijanskega kakor tudi vsenemškega imperializma.« »Contemporary review« piše, da knjiga je prvi obširnejši poskus, prikazati

= Moratorij. LDU. Beograd, 23. sept. V ministruvstvu za pravosodje se je izdelal načrt zakona o moratoriju. Po tem načrtu so odgovorni za plačevanje dolgov samo pravi dolžniki, za menice pa samo akceptanti. Za časovne obresti ne tečejo. Država prevzame nase izplačevanje vseh privatnih meničnih dolgov v gotovem denarju ali z boni. Ustanovila se bo vojna likvidacijska banka, ki bi te dolge prevzela od dolžnikov za deset let. V prvih treh letih bi dolžniki plačevali samo obresti, ki bi znašale 6%. Dolg bi se sorazmerno razdelil na sedem delov, ki se morajo plačati v teku sedmih bodočih let. Ohranijo se nadalje privilegiji poljedelcev in obrtnikov, ki so jih uživali na podlagi člena 471 državlanskega zakonika. Po tem členu se ne morejo vporabiti za plačilo dolgov hiša, gospodarska poslopja, pet oralov polja, dva vola, krava itd. Obrtnikom se ne more vzeti za plačevanje dolgov orodje, potrebno za izvrševanje obrti.

= »Obupne razmere v Jugoslaviji.« Tržaška »La Nazione« od 22. t. m. prinaša iz Curia pod gorenjim naslovom: »Iz Ljubljane poročajo:«: »Slovenec« toži v nekem članku, da, dočim so Zvezne države že na poti obnove, se nahaja jugoslovanska država brezdvomno na poti nazadovanja. Vzrok je iskati v dejstvu, da ni nikogar, ki bi bil sposoben za vodstvo nove države. Edino sredstvo premagati to mrtvo točko bi bile volitve v konstituantno, ki bi končno ustavile lov na osebne in strankarske dobičke.

= Italijanske in Nikitijske laži. Italijanski listi priobčujejo tole »Službeno poročilo:«: »Zadnje dni je došlo do krvavih spopadov med srbskimi četami, ki so zasedle Črno goro, in Črnogorci. Izgube na obeh straneh so velike. Srbi so imeli 86 mrtvih in več kakor 200 ranjenih. Mnogo srbskih častnikov je bilo ubitih. Srbska vrhovna komanda dobiva jadrno preko Kotora ojačenja, na potu sta dve diviziji.« Kdor ve, kakšnih sredstev se poslužuje izdajalska vlada bivšega kralja Nikole, da bi speljala vodo na svoj mlin, ta bo vedel, da je vest, priobčena v italijanskih listih, od kraja do konca izmišljena. Eno pa je res, da se vrše v Črni gori čisto borba proti Italijanom, ki izvršujejo v okupiranih krajih neprestano najrazličnejša nasilstva in s tem silijo narod k oboroženemu odporu.

= Politično pismo. Pesimist biti je poceni in optimist jako lahka stvar. V naši mili Sloveniji pa, se zdi, smo se lepo odločili samo za tri dve vrsti, da je pregled tam lažlj, ter ostane vse — pri besedah. Naše meje niso določene, to je slabo, in ko bodo začrtane, bo žalostno. Zato bi moglo kdo misliti, da bomo skušali prehiteti to dejstvo z dejanjem in uravnali svojo energijo v smeri, ki jo zahtevajo nujnosti, ter sprejeli vse to kot trenutno zlo, ki pa mu je naša volja že spodjedla korenine. Seveda se ne rešijo taka vprašanja z besedami — in zmanjkalo bi snovi za črno in rožnate debate! Pa kaj vse to, pravijo preroki, v Beogradu je križa v ministruvstvu, in dokler ne bo ta urejena, je vse naše delo samo vladanje. Vem, da bi se dalo odvrniti, da najbrže ne bi bilo več Čehov v Pragi in Poljakov na Poznaniskem, če bi se bili ozirali na ministrske krize na Dunaju in v Berlinu, vendar se vrnem k ministrski krizi, dasi je ne smatram niti da-leko tako važne kot naše zapadne meje. Pri tej krizi gledajo naši ljudje plašno v svet in strijejo za ušesi kot zajci, češ, kaj bo rekla tujina, to se pravi Pariz. Časih smo rekli Dunaj, danes je moderno Pariz. Bodite pozlačeni, oziroma žalostite se, kajti tam zunaj bodo in so prav tiho — ker jih mnogo, mnogo premalo zanimamo. Vem, je žalostno, pa zato nič manj resnično! Ko bi si bili naši ljudje v svesti, kako malo se brigajo za nas, kako malo nas opazujejo — in poznajo! Saj zahteva sam Scotus Viator, ki je strgal precej podplatov na naših krajih in je baje velik prijatelj Jugoslovanov — Trst, Gorislo in Istro za Italijo! Res so se neki angleški diplomatski krogi v začetku nekoliko zanimali za nas — pa iz drugih razlogov, a to je bilo koncem l. 1918., ko so imeli dosti časa za podobna razmišljanja, danes pa imajo nujnejše skrbi in recimo, da bi nas opazovali, kaj pa naj nam očitalo? Po Salandrovem padcu plava Nitti kot pena po vodi, Lloyd George se vozi kot kak demagoški volilni kandidat iz kraja v kraj, da bi ublažil stavke, in Wilsona, ki snubi za podpis mirovne pogodbe, izživljajo! Naša stvar na mirovni konferenci stoji slabo, pa ne zavoljo ministrske krize. Če bi mi imeli tako armado, kot jo je imela Nemčija leta 1914., bi imeli lahko vsak teden novo ministruvstvo ali pa krize, ki bi se vlekile mesece! Tu je jedro vsega vprašanja, dokler delajo mir diplomati, ki so vodili svetovno vojno. In vendar je ministrska kriza škodljiva, jako škodljiva, ker gledajo oni v Beograd ter prisluškujejo drugi Parizu in se cepi sila naroda, ki bi morala nedeljena težiti na eno točko, — zapadno mejo. In zakaj je nastala ta kriza? Ker se ne da združiti v parlamentu toliko strank, da bi moglo tvoriti trdno vladno v ustav. državi. In kdo so te stranke, na kakšni podlagi izvoljeni njih zastopniki? Po približnem razmerju glasov pred vojno! ... Pet let je

dvil vihar po zemlji in človeških možganih — a vse naj bi bilo v trenutku izbrisano, samo da ostane častljivo število razmerje — vsaj en spomin iz lepe, srečne dobe! In na tem namišljenem razmerju naj se dela politika, ki se ji pravi praktična umetnost možnega, a je časih tu in tam tudi kaj drugega, in ta politika naj se tira celo do ministrske krize, ki nam baje jako škodi na zunaj in gotovo na znotraj. To pa bi bilo skoro preveč za resničen parlament in prave ministre! J. J.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— Minister Bukšeg v Zagrebu. Zagreb, 24. septembra. V Zagrebu je prišel minister prehrane Bukšeg in načelnik ministruvstva za socialno politiko dr. Jovanović. Njihov prihod je v zvezi s stavko bančnih uradnikov.

— Izredna skupščina Hrvatskega novinarskega društva. Zagreb, 24. septembra. Temeljem društvenih pravil je sklicana za jutri, 25. t. m. izvanredna glavna skupščina Hrvatskega novinarskega društva. Na tej skupščini se bo razpravljalo o zelo važnih vprašanjih Saveza.

— Stavka v tiskarnah v Zagrebu. LDU. Zagreb, 24. septembra. Nocoj proti polnoči so jeli stavkati v Zagrebu vsi zagreški stavci. Stavki kvalificiranega osebja se je priključilo tudi vse pomožno osebje. Vsled stavke jutri ne izidejo zagreški časopisi.

— Skupščina »Gajreta« Sarajeva, 24. septembra. Odbor »Gajreta« je protestiral pri ministruvstvu radi razpuščenja skušine ter enako tudi pri deželni vladi, ker se daje legalno izbranemu odboru začasen značaj.

— Kongresa jugoslovanskih žen v Beogradu so se udeležile kot zastopnice slovenskega ženstva gospa Wessnerjeva in gđ. Marija Bajtova in Anica Gogolova iz Ljubljane in iz Maribora ga. Maistrova.

— Tihotapstvo na vseh koncih. Subotički »Neven« javlja, da so v Baji zaplenili veliko količino blaga, ki so je verjetno hoteli vtihotapiti na Madžarsko. Blago je vredno 4 milijone kron. Poslano je bilo iz Italije in ni bilo nikjer zacarinjeno. Kako je pošlijevala mogla priti iz italijanske na madžarsko mejo, ne da bi je kdo zapazil, je nerazumljivo. Preiskava bo sigurno dognala, kje je iskati sokrivce pri tihotapstvu.

Neodrešena domovina.

— Sramotna umaknitev Lahov iz Trogira. LDU. Split, 23. septembra. (DDU.) Popoldne ob 2. je naša vojska krenila v smeri proti Trogiru. Ob pol 12. predpolne je prišel v Trogir ameriški rušilec, da prisili Italijane, da se umaknejo na demarkacijsko črto. Ko so trogirski meščani zagledali ameriško bojno ladjo, so pograbil za orožje, pridrli na ulice in pričeli streljati. Ko so Italijani opazili pobuno meščanstva, približevanje srbske vojske in ameriške ladje, so nemudoma pobegnili iz Trogira. Meščani so zajeli oklopni avtomobil, poveljnika italijanske vojske Torre Filiberta Emanuela s tremi vojaki. Med tem se je izkrcalo 200 oboroženih ameriških mornarjev s strojnimi puškami, katerim so oddali vjetnike in avtomobil. Na avtomobil so Amerikanci postavili svojo zastavo, vjetega častnika in vojake pa vzeli s seboj na ladjo in jih odpeljali v Split, kjer so jih izročili poveljniku italijanske stacijske ladje »Puglia«. Med tem je došla srbska vojska, ki je bila z velikim navdušenjem sprejeta od ogromne množice ljudstva z zastavami. Amerikanci so izročili mesto srbski vojski in vkrcali svoje čete. Naša vojska je zasledovala sovražnika preko Trogira in nadaljuje svojo akcijo. Od tega časa nadalje ostane v Trogiru stacionirana za nekoliko dni ameriška vojna ladja, ki je dobila najstrožje navedbe za eventualni drugi italijanski napad.

— Trogir v jugoslovanskih rokah. Split, 24. septembra. V Trogiru je po neuspelem italijanskem puču zopet vzpostavljen popoln red in mir. Po mestu se vidi jugoslovansko vojsko, ki jo je pričakal narod z nepopisnim oduševljenjem, vsklikanjem in cvetjem.

— Komedija na Reki. LDU. Reka, 24. septembra. Danes so prišle na Reki v promet italijanske pošne znake.

— LDU. Reka, 24. septembra. Italijanska oblast na Reki je izvršila včeraj preiskavo v srbski pravoslavni cerkvi in v stanovanju prote Kusanovića, ki je odsoten. Iskali so baje skrito orožje, katerega pa niso našli.

— LDU. Reka, 24. septembra. Na Reki so italijanski osnivali narodno gardo, ki ima nalogo, da skrbi za mir in red ponoči.

— LDU. Reka, 24. septembra. D' Annunziojeva vojska, zastavljena na dve strani, dobiva hrano po aeroplanih iz Italije. Dva dni so meje proti Jugoslaviji zaprte. Cene živeža so se podvojile. D' Annunzio je izdal ponovni razglas na

italijanske vojake, kjer veli, da bi moglo priti do popolnega okroženja Reke po neprijateljskem narodu. Zato pozivlja svoje čete, kakor tudi one v Opštini, Lovran, Voloski in na Učki, da ostanejo na svojem mestu in da čuvajo italijansko zemljo.

— LDU. Reka, 24. septembra. Včeraj je D' Annunzio z vsem štabom v štirih avtomobilih dospel v Sušak in se je tam mudil eno uro. Na mostu ga ni nihče vprašal, niti zaustavil. Na povratku ga je vojak na straži lepo po vojaško pozdravil. D' Annunzio je bil na Grobniku, kamor danes dopoldne njegovi vojaši vozijo deske, železo in drugo tvarino. To in pa dejstvo, da je italijanski Rdeči križ prevzel preskrbo Reke, jasno dokazuje, kako daleč je italijanska vlada od D' Annunziovega prevrata.

— O jadranskem vprašanju ni sporazuma! LDU. Rim, 23. septembra. (Dun. KU.) »Agenzia Stefani«: V jnozemskih listih razširjena vest, da se je med Italijo in Jugoslavijo sklenil dogovor v jadranskem vprašanju, je popolnoma brez podlage.

— Wilson in reško vprašanje. LDU. Rotterdam, 24. septembra. (ČTU.) V Londonu se govori, da Wilson ne bo prejel razmotrila o reškem vprašanju, preden ne bo Italija napravila konca razmeram, ki jih je povzročil D' Annunzio.

— Jugoslovani naj naredijo konec reški komediji! LDU. Pariz, 24. septembra. (Dun. KU.) Kakor poroča »Chicago Tribune«, se v krogih mirovne konference boje, da bi se D' Annunzio kakor Reke polastil tudi Zadra, Kotora in drugih dalmatinskih pristanišč. »Homme Libre« se vprašuje: »Kaka nesreča bi bila, ako bi Jugoslovani naredili konec smešni komediji na Reki?«

— Veljavnost slovenskih dokumentov. »Edinost« priobčuje: Mnogi se slučajno, da tisti občinski uradi v zasedenem slovenskem (bivšem avstrijskem) ozemlju, ki so začeli že italijansko uradovati, naročajo strankam, naj zahtevajo od župnih uradov matične dokumente v italijanskem jeziku. Bodi enkrat za vselej povedano, da veljajo za matične urade še vedno stare postave, po katerih se morajo strinjati vsi uradni predpisi, oziroma izpisi z originalom matice »popolnoma v jeziku, črkah in znamenjih«. Pisec teh vrstic se je informiral pri višji italijanski instantci, in tam so mu rekli, da je samohobi umetno, da veljajo vsi dokumenti v slovenskem jeziku povsod v vsem okupiranem ozemlju, tudi pri vseh italijanskih civilnih in vojaških uradih in poveljništvih.

— Na otoku Cresu se italijanski navdušujejo za D' Annunziove reško komedijo. V mestu Cresu so namreč vzporedi italijanski poulične manifestacije z občainimi poveljevanji »zmagovalcev ob Pivaji in reškega kolovodje. Da pri tem ni manjkalo vsklikanja: »Fiume o morte« je tako samoumevno kot sodelovanje »bande«. Spreved, pravijo, da je bil grandiozen. V koliko odgovarja to resnici, ne vemo, vemo pa, da bi bile v okupiranem ozemlju proti reški komediji najmanj tako grandiozne, samo naj dovolijo Italijani našim ljudem svobodno besedo.

Slovenski svet.

— Naš generalni konzul v Pragi. LDU. Praga, 23. septembra. (ČTU.) Predsednik republike Masaryk je z odlokom z dne 7. julija 1919 g. Jovanu Vučkoviču, ki je imenovan za generalnega konzula v kraljestvu SHS v Pragi, podelil ekskvatur.

— Povratek ministra dr. Beneša. LDU. Praga, 24. septembra. (ČTU.) Da se morejo tudi delavci udeležiti sprejema ministra Beneša, bodo danes v vseh tvornicah končali že ob štirinajstih delo. Pri sprejemu ministra bodo čehoslovaške in ententne čete stale v špalirju.

— Zamenjava 1. in 2. kronskih bankovcev na Češkem. LDU. Praga, 23. septembra. (ČTU.) Praški listi priobčujejo besedilo zakona, ki odreja zamenjavo eno- in dvekronskih bankovcev in ki jo je včeraj sprejela narodna skupščina. V zmišlju te postavbe se bodo eno- in dvekronski bankovci avstro-ogrške banke, ki krožijo na ozemlju čeho-slovaške republike, do določenega roka zamenjali za nova plačilna sredstva. Pri zamenjavi se bo od nominalne vrednosti zamenjalnih bankovcev odtegnila 10 odstotna pristojbina. Zakon stopi v veljavo z današnjim dnem.

— LDU. Praga, 24. septembra. (ČTU.) Od 14. oktobra naprej nimajo stari eno in dvekronski bankovci v čehoslovaški republiki nobene veljave več.

— Odstop Paderewskega. LDU. Pariz, 24. septembra. (DKU.) Kakor doznava »Chicago Tribune« iz krogov mirovne konference, bo Paderewski v kratkem odstopil; njegov naslednik bo baje Bilinski.

Mirovna konferenca.

Svet petorice o Galiciji in Gdanskem. LDU. Pariz, 23. septembra. (D. K. U. Brezlično.) Svet petorice je v svoji včerajšnji seji sprejel izjavo poljskega ministrskega predsednika Paderewskega o provizornem statutu Galicije. Paderewski je zahteval končno dodelitev te dežele Poljski, dočim veslele predlagajo začasno dodelitev o končni usodi Galicije po kasnejšem ljudskem glasovanju. Angleški zastopnik Crewe je naznanil svetu, da je delegat Clerk, ki so ga zavezniki poslali v Bukarešto, že zapustil mesto in da pride koncem meseca v Pariz, nakar se bo svet petorice ponovno pečal z rešitvijo romunskega vprašanja.

LDU. Pariz, 23. septembra. (DKU. Brezlično.) Kakor poroča »Temps«, se je vrhovni železniški svet bavil z vprašanjem vojaške zasedbe Gdanskega. Predložena sta bila dva predloga: ali naj Gdansko zasedejo samo Angleži in Gornjo Šlezijo Francozi, ali pa da Gdansko in Gornjo Šlezijo zasedejo i Angleži i Francozi. Zdi se, da ima drugi predlog več pristašev.

Italija.

Italijanski - češki dogovor. LDU. Milan, 24. septembra. (Brezlično.) Dogovor, ki sta ga sklenila generalni civilni komisar za Julijsko Benečijo in načelnik čeho - slovaške vojaške misije in ki ureja prevoz potnikov in blaga preko Trsta na Daljni Istok, sta odobrila ministra za zunanje stvari Italije in Čeho - Slovaške.

Italijanska zbornica. LDU. Milan, 24. septembra. (Brezlično.) Glasom včeraj izdanega kraljevskega odloka se bo italijanska poslanska zbornica sklicala šele 27. septembra.

Italijanski kronski svet. Trst, 23. septembra. »Corriere della sera« prinaša o kronskem svetu v Rimu med drugim sledeča zanimiva izvajanja, datirana od 22. septembra ponoči: Vest o sklicanju kronskega sveta — četudi se pravzaprav ne more govoriti o pravem kronskem svetu, ker so bili pozvani tudi načelniki strank — je napravil v Montecitoriu največji utis. Gre za dogodek, kateremu je pripisati največja važnost. Naglašalo se je danes v Montecitoriu, da niti za odločitev tako velike važnosti, kakršna je bila napoved vojne, ni smatrala vlada potrebnim, nastopiti to izredno pot. Prijatelji vlade menijo, da je hotela vlada v tako težkem trenutku, kakor je sedanj, preprečiti delitev duhov, kar bi bilo nevarno za ustroj države. Opozicionci pa so ostro grajali sklicanje kronskega sveta, ker smatrajo to kot pretezo ministrskega predsednika, da se odtegne svoje odgovornosti. Vendar se ugotavlja, da izhaja iz misel od Tittonia in ne od Nittija. Z druge strani so ukrepi, ki jih mora vlada storiti, take važnosti, da je v interesu naroda želiti sodelovanja vseh konstitucionalnih politikov. Jadransko vprašanje, ki je bilo do pred nekaj dnevi predvsem mednarodne važnosti, je edino predmet javnega zanimanja v deželi in je našlo globok odmev v vojski in v mornarici. Vlada torej ne more več zasledovati politiko čakanja, nego mora nastopiti pot dejanj. Minister za zunanje zadeve, Tittoni, se je vrnil v Italijo v nadi, da bo dogovor sklenjen s Francijo in Angleško našel takojšnje odobrenje s strani Wilsona, dočim ni dosejal dospel na Consulta še noben odgovor. Da, izgleda da celo, da je došla vlada do prepričanja, da bo treba še dokaj čakati na Wilsonov odgovor. Kakor torej vse kaže, bo Tittoni v kronskem svetu zahteval od tam zbranih odličnih politikov, naj povejo svoje mnenje glede poti, ki naj se ima zasledovati. Najbrže bo ministrski predsednik Nitti izjavil, da je pripravljen prepustiti svoje mesto drugemu, ki se ga bo smatralo bolj pripravnim, da reši sedanjo krizo.

S Koroškega.

Ljudski shod v Vetrinju. V nedeljo, dne 12. septembra t. l. se je vršil na samih celovških vratih dobro obiskan shod. Udeležencev je bilo čez 500 pri vsem tem, da je cel dan zelo močno deževalo. Shod je otvoril vodja ekspoziture Narodnega sveta v Borovljah in nadzornik krajevnih odborov N. S. za Koroško gosp. Tone Vahtar, ki je obenem zastopal tudi odsotnega predsednika N. S. gosp. generala Majstra. V prvi vrsti je izročil zbranim pozdrav osebnostno zadržanega gosp. generala Majstra, kar so zbrani z dolgo trajajočimi in burnimi »živjo« - klici sprejeli na znanje. Govornik je nadalje v jedrnatem govoru očrtal zgodovino slovenskega naroda na Koroškem, poudarjal, da so se pradede sedanjih Korošcev, ki so bili vsi zavedni Slovenci, ljubeči svojo grudo, borili za to njih last z mečem v roki in prelili za to zemljo, za katero bomo morali po krivdi drugih stopiti sedaj na plan z glasovnicami v rokah, da ponovno dokažemo, da je to naša in edino le naša last, — potoke plemenite slovenske krvi. Zagrmel je končno s svojim močnim glasom: Dovolj je suženjstva; dovolj je bilo prelite naše dragocene krvi skozi stoletja; pokažimo pri ljudskem glasovanju, da smo vredni potomci onih naših slavnihih padcev, ki so žrtvovali svoje dragoceno življenje, da ohranimo to pest zemlje nam, njih potomcem. Očuvajmo si komaj pridobljeno svobodo in ne silimo zopet nazaj v jarem, pod katerim so se lomile kosti, a poleg tega bodimo ponosni, da sinovi »Slave« smo. — Kot drugi govornik je nastopil gosp. prof. dr. Gorjanec, ki je očrtal položaj Nemške Avstrije in Jugoslavije v gospodar-

skem oziru. — Kot tretji govornik je nastopil splošno priljubljen gosp. župnik Arnoš, ki je obširno obrazložil praktično življenje v eni in drugi državi. — Vsi trije govorniki so bili burno pozdravljani.

— Posebni vlak za tabor v Ločah ob Baškem jezeru v nedeljo dne 28. septembra vozijo iz Ljubljane gl. kol. in Borovelj v Bače in na polovničnih cenah. Odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 4:55, iz Borovelj ob 5:23; dohod v Bače ob 8:30 oziroma ob 7. uri iz Borovelj. Odhod iz Bač v Ljubljano ob 18:57, v Borovlje ob 21:00 uri; dohod v Ljubljano ob 22:46, v Borovlje ob 22:30. Cena listka III. razreda Ljubljana-Bače in nazaj 19 K. Borovlje-Bače in nazaj 8 K.

Ljudski »Tabor« v Labodu bo dne 12. oktobra, ne pa, kakor se je prvič poročalo dne 5. oktobra. Svira polnoštevila vojaška godba iz Maribora. — Korošci, pridite vsi na to veliko narodno manifestacijo. Vsa društva po Sloveniji se naprošajo z ozirom na velikanski pomen za plebsit, da se udeležijo. Vsi v Labod dne 12. oktobra.

Otvoritev Gospodarske pisarne v Borovljah. Da se nudi prebivalstvu slovenskega dela Koroške nadomestek za celovški trg, je okrajno glavarstvo v Borovljah ustanovilo v svojem delokrogu Gospodarsko pisarno za vse gospodarske panoge na pr. 1. za blagovni in 2. denarni promet, 3. za nepremičnine, 4. za nameščanje trgovcev, obrtnikov in delavcev. Ta pisarna bo služila tako Korošcem, kakor tudi ostali Sloveniji v orientacijo in splošno pozitivnega gospodarskega dela. Ta pisarna že posluje.

Sokolstvo.

Žensko telovadno društvo v Ljubljani naznanja, da se vrši nadaljno vpisovanje v petek, dne 25. septembra od 5. do 6. popoldne v telovadnici v »Vadnici«.

Hrastnik. V nedeljo 28. septembra ob 2. uri javni nastop Sokolskega naraščaja iz Zagorja, Trbovelj in Hrastnika na šolskem telovadišču. Prijatelji mladine in Sokolstva, udeležite se! — Sokol Hrastnik.

Nekaj kritike k letošnji sokolski sezoni. Ko so se po ljubljanskim cestah še sprehajale gruce pobeglih konj razsule se avstrijske armade in so po okolici še pokale puške vojakov, so se že polnile telovadnice naših Sokolov. Raztreseni in razmetani po vsem svetu so se zbirali pod svojimi prapori. Takoj se je začelo intenzivno delo. In Sokol bo ob prvi obletnici naše države eno onih redkih ljudskih udruženj, ki se ne bo trkalo na prsi in ne zdihovalo: »Izgubili smo mnogo časa!« Delo Sokola se je pokazalo v letošnji sezoni v tolikih lepih prireditvah, kolikor jih morda še ni doživela zveza v enem letu in to po petih letih primoranega brezdelja. Ta fakt sam je dokaz, da je Sokol vreden življenja in zdrav in čil v svojem jedru. — Najlepši in najvzornější letošnjih javnih nastopov je bil nastop slovenskega Sokola v Novem Sadu, Subotici in Beogradu. Članstvo vzorno adjustirano, ljubljanske proste vaje navezane s skrajno natančnostjo. In tako mora biti! O nastopih v domačiji tega ne morem trdit. Zdi se mi, kakor da bi se bil vsak nastop vršil par tednov prej. Povsod je manjkalo le še nekaj malega do prave vzornosti. Naloga posameznih žup je, da se od strani v prihodnje to malenkost, kar se bode z lahko storilo. — Nek znan dunajski športnik mi je rekel: »Jaz pogledam le »priročilo« in »odročilo« pa vem kak je poveljnik in koliko je onih telovadcev, ki so se vpisali v društvo šele par tednov pred javnim nastopom.« Pri naših nastopih je bilo opaziti precej takih in enakih stvari. Vsekako pa je bil vzorno nastudiran nastop Murnikovih plesov in domalega »du« »Naprej«. — Orodna telovadba bi bila jako zadovoljiva, če bi bil videl v njej več sistematičnosti. Povečini pa je delal vsak telovadec že takoj ob nastopu le poljubne vaje. Na prvi pogled se vidi, da goji Sokol Jahnovo oziroma Tvršov sistem. Mnogo modernih telovadnih profesorjev, posebno hrvatskih in to takih, ki so potovali po Švedski in Norveški se mi je izrazilo, da so proti temu sistemu. In res je iz fiziološko-anatomskega stališča dajati prednost švedski šoli, ki ne pozna veletočev, smrtnih skokov itd. Kljub temu pa bi jaz kratkoma ne črtal takozvanih težjih in vratolomnih vaj, ki so sigurno neprecenljive vrednosti za razvoj splošnega živčevja s kojim je v zvezi človeška volja, hladnokrvnost, smelost, samozavest i. dr. Za proste vaje članic bi veljalo isto kot za moške, morda v malo manjši meri. Na orodju sem videl članice le dvakrat. Tu jih je pokazalo par, da so jim n. pr. kolesa na bradli itd. malenkost, ostale pa so se mučile. Bojim se samo, da ne nastopijo članice v kratkem na drogu z veletoč, kar se je tudi že videlo. Tu je temeljita reorganizacija sistema (ako sploh obstoja) nujna. Ne zablo-

dimov v nekdanji češki sistem, ki je iz zdravstvenih ozirav popolnoma nesrečen. Tu je prava, edina in samo, švedska šola. Naraščaj je povsem jako ugajal, kar kaže, da je v pravih rokah. Še malo več discipline po razhodu ali pa sploh nič razhoda dokler traja telovadba pa bode vse v redu. Ogromno število pri vseh župah kaže, da se starši zavedajo pomena sistematične telesne vzgoje. Naj povem k koncu še eno zgodbo, ki kaže, kje je treba še mnoge poduka in stroge discipline. Na zletu v Kočevju vidim paglavca naraščaja kako prižge cigareto najprej nekemu članu v kroju in potem se sebi. Rekoč malemu, da ni zdravo kaditi tako mlademu telovadcu mi uljudno odgovori: »Rad bi se odvadil ali pušim že od nekdaj, da se ne morem več odvaditi.«

J. T.

Dnevne vesti.

— **Nečuvno postopanje.** Včeraj se je vršila na deželni vladni seji pripravljene odbora za svečan sprejem regenta prestolonaslednika Aleksandra. Ne vemo, kdo je bil povabljen na to sejo, vemo samo toliko, da se je pri tej polnopravni prezro naše Sokolstvo, ker na sestanku ni bil pozvan niti eden zastopnik sokolske naše organizacije. Da-li se je to zgodilo namenoma ali pomotoma, tega ne maramo raziskovati, zdi pa se nam, da se je Sokolstvo prezrlo namenoma. Ako uvažujemo, da je bilo naše Sokolstvo od prvega začetka nositelj narodne in s tem tudi jugoslovanske ideje, moramo proti takšnemu postopanju deželne vlade najodločnejše protestirati. Ako se je na ta sestanku vabilo zastopnika ene organizacije, ki je do prevrata še takorekoč pljuvala na vse, kar je sveto vsakemu Jugoslovancu, potem bi se pač ne smelo pozabiti na Sokolstvo, ki je v najtežjih časih visoko dvigalo prapor jugoslovanskega narodnega ujedinjenja in bilo za to od avstrijskih oblasti izpostavljeno najhujšemu zasledovanju in progono. Takšnega zapostavljanja ne bomo trpeli in nverjeni smo, da ga tudi centralna vlada ne bo trpela in naj je to zapostavljanje zakrivil sam predsednik dr. Brejc ali pa vladni svetnik dr. Andrejka. Ako bo treba, bomo o stvari še govorili, za danes povemo samo to, da narodna javnost ne bo nikoli pristala, da bi igrali pri svečanostih v Ljubljani glavno vlogo živili, ki so bili od svojega začetka stebri avstrijske politike in osnovani v to svrhu, da bodo protitež jugoslovanski propagandi, katere ognjišče je bilo naš jugoslovanski Sokolstvo.

— **Narod na Štajerskem želi po zdravi regenta v svoji sredi.** Iz Celja nam pišejo: Definitivno je sedaj torej določeno, da pride regent Alekander sredi oktobra v Slovenijo. Ljubljana ga bo svečano sprejela. Naš slovenski narod na Štajerskem pričakuje, da pride prestolonaslednik tudi v Celje in Maribor. Poslanec dr. Kukovec je tozadevno zaprosil pri predsedstvu deželne vlade, da se slovenska Štajerska, ki tvori bistven del Slovenije ne prezre, ker narod želi pozdraviti v svoji sredi prvega narodnega vladarja in se mu pokloniti.

— **Kranjskogorska deputacija pri deželni vladi.** Preteklo soboto se je zgledala deputacija pet mož iz Kranjske gore pri dež. predsedniku in v poverjeništvu za notranje zadeve glede občinskega gerentstva in glede nezastitane prodaje pol milijona vredne električne naprave (glej uvodnik). Deputacija je zahtevala: 1. odstranitev gerenta Lavtižarja, na njegovo mesto naj stopi mož splošnega zaupanja, 2. razpustitev gerentskega sveta in nova sestava tega sveta iz vseh treh strank, 3. razveljavitev vseh sklepov obč. sveta osebno razveljavitev sklepa, da občina proda elektr. napravo hranilnici. Deputacija so vodili narodni poslanci dr. Pestotnik, Petejan in Kopač. Deželnemu predsedniku ni bila velika deputacija pogodu in mu je šel predmet sam neprijetno na živce, vendar pa je seveda obljubil, da bo znano kupno pogodbo med občino in hranilnico kot jurist znova pregledal, če res ni bila občina pod vodstvom gerenta opravičena prodati električne centrale. Deputacija iz Kranjske gore je bila z odgovorom malo zadovoljna in je prišla do prepričanja, da je občini težko pričakovati zaščite pri dež. vladi.

— **Samostojnost ljubljanskega ravnateljstva južne železnice.** Tozadevni članki g. inž. Pevca slonijo očividno na neinformiranosti in nepoznanju resničnega položaja ter po nepotrebnem vznemirjajo javnost. Kajti samostojnost ljubljanskega ravnateljstva je zagotovljena najmanj v isti meri, v koji jo je imela, oziroma jo ima budimpeštanska. Istočasna ločitev generalne direktije od direktije za avstrijske proge se je izvršila na našo zahtevo ter ji je namenjen pozneje le pomen nekakega generalnega se-

retarijata. Organizacija generalne direktije nas ne zanima, dokler ni izvedena reorganizacija upravnega sveta, ki pa je mogoča še le tedaj, ko se reši vprašanje južne železnice sploh. Popolna samostojnost novega ravnateljstva v Ljubljani pa je, ako že težkoče glede uradnih prostorov in uradniških stanovanj ignoriramo, zavisna predvsem od dobre volje njenega narodnega vodstva in pa vseh njenih slovenskih uradnikov, da jo čimprej primerno organizirajo in zares vse ogromno delo, ki je s tem v zvezi, tudi zmorejo. Požrtvovalno delo in ne prazno kritikovanje po časnikihih bo ustvarilo faktično samostojnost. Da potem ne bode njenih del in predlogov pretresal, ocenjeval ali izpraševal več Dunaj, za to bo poskrbelo Ministarstvo Saobračaja odnoso podpisani Komisariat Ministarstva Saobračaja.

— **O regentovem posetu.** Dobro bi bilo, če bi si naši važnejši uradi (predsedstvo vlade, poverjeništa, višje sodišče itd. ter uglednejši zasebni zavodi, banke itd.) omislili doprinski kip Nj. Velicanstva kralja Petra I. Kip je mojstrsko izdelal po naravi sloviti hrvatski kipar Valdec leta 1914. tik pred izbruhom vojne. Prvi izdelek kipa je bil ves čas vojne zakopan v zemlji, da ni prišel v roke policijskim ogleedom, ki so večkrat napravili pri Valdecu hišno preiskavo. Sedaj je umetnik dal napraviti izvrstne odlive kipa, ki predstavljajo prvega kralja zedinjene Jugoslavije. Kip je izdelan v nadnaravni velikosti in je umetnik izredno dobro pogodil vse karakterne črte in izraz obličja, oči, čela. Kip je zato tudi lep umetniški okras vsaki dvorani. Stane 1500 kron ali 500 din., vsak posamezen kos je numeriran od umetnika lastnoročno. Naročila sprejema iz prijaznosti »Narodna knjižarna« v Ljubljani. — Prej so vsi uradi imeli kipe posili ali iz »podedovane vernosti« do naših doslužnih gospodarjev. Upamo, da bo zavest nove dobe in vera v lepšo jugoslovansko bodočnost bodrila vse te naše uglednejše urade in zavode, da si ta kip omislijo in okrase svoje prostore s tem znakom naše državljanske zavednosti.

— **Sprejemni izpiti na konservatoriji** za vse one, ki so se pozneje vpisali ali se pri prvem niso zgledali, bodo v ponedeljek dne 29. t. m. ob 3. uri v dvorani Glasbene Maticе, v Vegovi ulici št. 7.

— **30letnica obstoja** praznuje 1. oktobra Mestna hranilnica ljubljanska, ki ima danes že nad 91 milijonov vlog.

— **Pod sekretarje** je postavljena tovarna Wesely & drug v Gotovljah, dočim je razveljavljen sekvester nad trdko Kurka in Wild ter nad tovarno kopit v Lok pri Žusmu.

— **Za potovanje po železnici** iz Šnija proti Ljutomeru je potrebna izkaznica (brez slike) od pristojne politične oblasti (pol. ravnateljstva, komisarijata, okr. glavarstva) z izrecnim dovoljenjem te oblasti za kraje od te progi in vizuma Dravske divizijske oblasti. Brez tega vizuma je prekoračenje demarkacijske črte nemogoče. (Zakaj se tega ni preje objavilo, da bi bilo naše potujoče občinstvo vsaj poučeno. Se vedno stari birokratizem! Uredništvo.)

— **Ljubljanski pleskarji in slikarski pomočniki** se nahajajo v medznem gibanju, to se pravi so jeli stavkati.

— **Kajenje v gledališču.** Ker občinstvo vzlic strogim policijskim odredbam med predstavi v zunanjih gledaliških prostorih kadi, se opozarja, da bo vsak kadilec, ki se ga zasači, da kadi na hodnikih, pri vhodih ali na pragu med vrati policijsko kaznovan z globo do 200 K oziroma z zaporom do 14 dni.

— **Javna prošnja.** V obmejnih krajih, zlasti po Koroškem in Štajerskem so se otvorile slovenske šole, kjer je krivični avstrijski sistem vzdrževal nemške šole. Na teh manjka zlasti slovenskih šolarskih knjižnic. Na »Družbo sv. Cirila in Metoda« prihajajo vsaki dan prošnje za knjižice. Družba je razpolagala s precejšnjim številom knjig, pa jih je razposlala svoj čas raznim bolnicam, kjer so bili slovenski vojaki. Prosimo vse slovenske rodoljube, da zbirajo knjižice, ter jih pošiljajo na »Družbo«, ki jih bode potem poslala na obmejne kraje za šolarske in učiteljske knjižnice.

— **Prošnje za podpore po ujmali.** Na poverjeništvu za kmetijstvo se vlagajo razne prošnje za podpore po ujmali (toča, povodenj, požar itd.) Opozarja se, da je take prošnje vlagati na poverjeništvu za notranje zadeve v Ljubljani, in sicer potom pristojnega okrajnega glavarstva. Poverjeništvu za kmetijstvo nima za take podpore nikakih sredstev na razpolago.

— **Računske listke** ima »Družba sv. Cirila in Metoda« vedno v zalogi. Cenjene goste — rodoljube prosimo, da zahtevajo po vseh gostilnah, kavarinah in restavracijah račune na družbenih listkih, da na ta način pripomorejo družbenim dohodkom. Računski listki stanejo komad 4 vin., gostilničarji dobe 10% popusta.

— **Prešernova kočna na Stolu** se zatvori dne 28. septembra t. l. Kdor bi hotel tudi po zimi pohiteti tja, do-

bi ključ pri oskrbniku Fr. Avseneku v Valvazorjevi koči. Poset je dovoljen le v spremstvu oskrbnika.

— **Mrzlo vreme,** ki so nam ga prinesli zadnji dnevi, se ni pojavilo samo pri nas. Kakor poročajo laški listi, zapadel je sneg tudi v severni Italiji precej nizko, tako da ogroža ponekod celo letošnji trgatav.

— **Premeščen** je finančne straže rešpicijent in oddelkovodja gosp. Josip Zemljak iz Oslinice v Mokronog in nadpaznik finančne straže gosp. Fridolin Lenard iz Mokronoga kot oddelkovodja v Oslinico.

— **Do ureditve prometnih razmer** v Prekmurju se vrši med tukajšnjimi in po nas zasedenimi prekmurškimi poštami uradi zaenkrat samo pisemski promet.

— **† Alojzij Prevec.** Preteklo soboto umrl je v Velenju na letovišču nanagroma g. Alojzij Prevec, železniški nadrevident v Ljubljani. Pokojnik je bil značajan narodnjak in svojega prepričanja ni nikdar prikrival. Radi tega je imel v stari Avstriji marsikaj pretrpeti, ter je bil v službi kot uradnik preziran, ker je imel vsled svojega nevstrašenega nastopa veliko nasprotnikov. Kot navdušen Jugoslovanc je pač v svoje veselje dočkal Jugoslavijo, ne pa tudi zadoščenja za obile krivice, ki jih je imel preje pretrpeti. Bolehal je daji časa; duševna bol je pač tudi pospešila njegovo smrt. Šel je v prerani grob, ne da bi bil dosegel zaslužena višjega cilja. Bodi značajnemu možu, odkritosrčnemu kolegi in vestnemu uradniku časten spomin in lahka domača zemlja!

— **Iz Žalca pri Celju** nam pišejo: Premeščen iz naše meščanske šole v Ljubljano g. učitelj Fr. Pristovšek, ki je skozi dolgo dobo let bil v Žalcu delaven in požrtvovalen »društveni delavec«. Zapustil nas je tudi g. kaplan dr. Jeraj, ki je v zadnjem času dal povoda za mnogo razprtij med našim zavednim prebivalstvom s svojim vsiljivim agitiranjem za Marjino družbo. Ne gre več tako, kakor nekdaj, narod je razsoden in dobro loči med vero in duhovniško politiko.

— **Gospodje,** ki se zanimajo, da se ustanovi v Ljubljani konjsko dirkasko društvo, naj blagovolijo svoj naslov naznaniti s dopisnico podpolkovniku Ravniharju v žrebčarni na Selu.

— **Umrl je včeraj** gospod Josip Tavčar, trgovec v Ljubljani. Blag mu spomin!

Kultura.

— **Hrvatski listi v Boršniku.** Vsi hrvatski listi priobčujejo o Boršniku toplo pisane nekrologe. »Agramer Tagblatt« piše na uvodnem mestu pod naslovom »In memoriam« o Boršniku med drugim: »Veliki umetnik je mrtev. Ignacij Boršnik je izdihnil. Ničesar ne preostaja od njega, kakor pietetni spomin na njegovo delovanje, kakor tuga, ki jo sedaj globoko in iskreno občutimo in ki bo naše srce obijala vselej, kadar se bomo spomnili nanj. Naša mlada umetniška generacija je k sreči še poznala Boršnika. Njegovo delovanje, njegovo življenje in delovanje v zgodovini, kako naj stopa vsak pravi umetnik navzgor na solnčno višino umetnosti. To spoznanje in naše spominjanje so Boršnikovi mani, ki bodo večno živeli v hramu jugoslovanske Talije. Ignacij Boršnik spada med one, ki so največje pripomožki k zgradbi jugoslovanske kulture. Njegova smrt je naš kulturni svet zavila v globoko žalost.« — V »Jutranjem Listu« piše Branko Livadić: »Smrt Ignacija Boršnika je težka izguba za našo dramsko umetnost. Njegovo umetniški razvoj je pomenjal početek nove umetnosti, a završil se je prerano, preje nego se je ustalilo in postalo trda osnova ono, kar je Boršnikova umetnost napovedovala... Vedno med najboljšimi, je bil on vzor in vzpodbuda mladim. Tudi hrvatski književniki mu dolžujejo mnogo hvale, saj je bil on tomlač ne samo najnovejših dramske književnosti. Kot Slovenec tudi on spada med one slavne pokojnike, ki so vezali srca, kadar jih je sila odvajala.«

— **† Nastavni Vjestnik,** glasilo banovinskega in dalmatinskega profesorjskega društva, je z novim letnikom, ki se je pravkar začel, postal zopet tudi glasilo slovenskega profesorjskega društva. Za slovenske članke mu je urednik dr. Fr. Ilišič (Ljubljana). V 1. številki je poleg drugega priložena razprava prof. dr. S. Dolarija v Kranju o potrebi razširitve filozofskega pouka v gimnaziji.

Sport.

— **Football.** V soboto in nedeljo, 27. in 28. septembra se vrše na športnem prostoru pred državnim kolodvorom football — tekme med »Ilirijo« in Hrvatskim športnim klubom »Concordia« iz Zagreba.

Gospodarstvo.

— **Sejmi.** Radi kužne bolezni »slinovke in parkljevke« so sejmi za govejo živino v Ljubljani do preklica ustavljeni. Vrše se pa konjski sejmi — kakor je že bilo naznanjeno — vsako prvo in tretjo sredo v mesecu. Prvi

semenj za konje bo torej v Ljubljani v sredo, dne 1. oktobra na koniskem sejmišču.

— **Vnovčevalnica za živino in mast.** Ker je gosp. ravnatelj Rado Legvart nastopil daljši bolniški dopust, je poveril direktor oddaka za prehrano Slove-nije vodstvo »Vnovčevalnice za živino in mast v Ljubljani« gosp. računskemu svetniku Mirku Česniku.

— **Živinska razstava preložena.** Nameravana razstava goveje živine v gornjegrajskem okraju se mora vsled opasnega širjenja kuge slinovke preložiti na drugo leto.

— **Slovenska eskomptna banka** nas prosi, da objavimo, da ji je gosp. Peter Kozina, tovarnar v Trzinu, dal na razpolago svoje mesto upravnega svetnika na izrecno prošnjo banke in da upravni svet ni v rokah Susterčijancev.

— **Trgovski promet z Anglijo.** Privilegirana trgovska agencija kraljevstva SHS v Londonu sporoča trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je angleška vlada pripravljena podpirati uvoz v Jugoslavijo s tem, da bo nudila angleškim tovarnarjem in eksporterjem možnost, prodajati blago tudi na kredit. Organizirala bo v lastnem delokrogu varstvo teh kreditov. Interesentje, ki se zanimajo za uvoz iz Anglije, dobe natančnejšo informacijo v trgovski zbornici v Ljubljani. Pripomnimo, da ima naša država privilegirano trgovinsko agencijo v Londonu. Naslov nje je: Privileged Commercial Agency of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, 22 Henrietta Street, Covent Garden, London, W. C. (2).

Izpred porotnega sodišča. Mariborska porota.

(Od našega stalnega poročevalca.)

Maribor, 22. septembra.

Pod predsedstvom dvornega tajnika Posega se je z današnjim dnem pričelo dolgotrajno jesensko porotno zasedanje z zanimivim, pozno v noč trajajočim slučajem:

petorice držnih sleparjev - klativitezov.

Začetkom leta 1919 je bil Maribor ne le politično nevaren, marveč še bolj radi trznega delovanja nešteti dobro organiziranih sleparskih tatinskih in vlomilskih družb, katerih člani so se rekrutirali po večini iz bivših vojakov. Del ene teh družb sedi danes na zatožni klopi, to so: Franc Frank, Albin Potočnik, Friderik Grilc, Franc Lederer in Anton Viničar; ostalim članom te družbe se je posrečilo pravočasno pobegniti preko meje; Viničar in Potočnik sta še mlada fanta, od ostalih treh je Frank najstarejši, 27 let star. Družba se je zbirala po kavarnah: Neger pri Dravi in v Ljudski kavarni. Ker jim je vsako delo mrzilo in so hoteli dobro živeti, so pri svojih sestankih snovali načrte, kako bi na lahek način prišli do »zaslužka«. Izprva so izrabili priliko žigovanja bankovcev. Kot prvo doslej dognano žrtve so si izbrali beračalepca Burga na Pobrežju. Na večer dne 22. januarja so se odpravili oblečeni kot vojaki v Burgovo stanovanje. Tu so nastopili kot redarji iz Gradca in zahtevali, da jim Burg izroči denar, češ, da je nepravilno žigosan, da pa dobi pri eskomptni banki pravilno žigosan denar, naj se v to svrhu drugo jutro zgleda v banki s potrdilom, katerega so mu izročili, toda potrdilo so mu le polovico, dočim so mu odvzeli 2100 kron. Ker je režež tarnal, da nima nič denarja, so mu velikodušno podarili 100 K na račun, dokler dobi ostali znesek pri eskomptni banki. Burg se je drugi dan res zgledal v banki, kjer pa je izvedel, da se je dal oslepariti. Drug, sličen slučaj so uprizarili par dni pozneje v Hraščju pri Pekrah. Tudi tu sem so prišli zvečer, a nastopili so že bolj visoko, in sicer se je eden izmed njih (Grilc) predstavil za »komisarija Narodne vlade v Ljubljani«. Da ostanejo za časa »komisije« v hiši nemoten, so si zunaj postavili svojo stražo, ki ni nikogar pustila ne notri, ne ven. Ko je ta »vladna komisija« med jedjo in pijačo dognala, da 70letni Režman nima več denarja ko 4300 K, so izvabili od njega dekle, češ, da mora iti v Limbuš k župniku, kjer se bo naadljevalo uradovanje radi nepravilno žigosanega denarja. Deklo so pustili zunaj na potu, Režmanu pobrali denar in ga pri odhodu zaklenili. Ker med razpravo ni hotel biti nobeden izmed njih odločiloč »komisar«, je sodni dvor odredil zaslišanje bolnega Režmana. Ko so ga prineli k popoldanski razpravi in ga je predsednik vprašal, če pozna, kdo izmed obtožencev se je predstavil kot komisar, je starček pokazal na Grilca, češ, »tot« — le je bil komisar! (Splošna veselost.) Slično komedijo so izvršili še pri Gajdelu, Reichlu in Leyrerju. Višek predrznosti pa so izvršili s svojo fingirano »oficirsko patroljo« pri posestniku Prahu na Ranci. Tičkar so izvedeli, da je Prahov sin dezertiral. Dogovorili so se, da to priliko izrabijo v obliki večje patrolje pod poveljstvom častnika. Od današnjih obtožencev se je te komedije udeležil sam Frank: od drugih je bilo nekaj res vojakov. Prišli so na Ranco zvečer, in sicer ob času odsotnosti gospodarja. Pod pretezo, da iščejo sinadzerterja, so prebrskali vse kote. Frank pa si je privoščil dobro večerjo v kuhinji. Medtem so ostali tovariši nabrali 150 mesenih klobas ter 250 kg slanine. Ker jim je bilo to pretežno, so hlapcu ukazali, da jim napreže dvo-vprežen voz, na katerem so se odpravili v Maribor. Pred vhomod v mesto so se porazgubili, nekaj se jih je odpravilo v Studence, kjer so konjskemu mesarju Ermoliju prodali konja in voz.

Eden teh ptičev, neki Novak iz St. Lenarta, je pred preiskovalnim sodnikom simuliral blaznost; slučajno pa ga je preiskovalni sodnik dr. Hovnik dobro poznal še iz svojega bivanja v St. Lenartu. Oddali so ga vojaškemu sodišču. Razprava je trajala pozno v noč, šele ob pol 24. je predsednik razglasil razsodbo: Frank 2 leti, Grilc 20 mesecev, Lederer 16 mesecev. Potočnik in Viničar po 18 mesecev težke ječe. Obtoženci so kazni takoj nastopili.

— **Tatvina sladkorja.** V sredo, dne 24. septembra so se pred ljubljansko poroto zagovarjali zaradi hudodelstva tatvine železniški uslužbenci: a) Josip Suštaršič, nadpremičak, b) Alojzij Sagadin, premikač, c) Franc Bašelj, premikač in d) Franc Fritz, nadpremičak. Dne 30. aprila 1919 je dospel vagon sladkorja na glavni kolodvor južne železnice. Voz so omenjeni na večer zavozili proti tam v bližini se nahajajočemu skladišču premoga Karoline Schiffer, kjer so spravili osem vreč sladkorja, da ga pozneje razpečajo, in eno vrečo so vzeli zase. Dne 3. maja so pripeljali k gorenjemu skladišču 1000 kg premoga, da bi potem vreče sladkorja med premogom spravili v mesto. Na njih veliko presenečenje pa je ves sladkor popolnoma izginil iz skladišča. Neki Viktor Indof jim je bil prodal dve vreči tega sladkorja dvema Hrvatoma po 16 kron kilogram. Sladkor reprezentira vrednost 7479 K, premog 140 K. — Obtoženci le delno priznavajo svojo krivdo. Na temelju porotniškega krivdoreka je predsednik porote, višji sodni svetnik Peterlin razglasil obsodbo, s katero so bili obsodeni: a) Josip Suštaršič na pet mesecev težke ječe, b) Alojzij Sagadin na štiri mesece težke ječe in c) Franc Bašelj in Franc Fritz na en mesec zapore. — Obtožbo je zastopal dr. pravdnik Ogorcutz, zagovorniki: dr. Josip Svigelj, dr. O. Fetič — Frankheim in dr. VI. Pegan. Razprava je končala ob 5. polpodne in ob 6. zvečer se je nadaljevala druga razprava.

— **Držni vlomilci.** Komaj iz ječe, že sta Josip Solar iz Dobrunj in Josip Klobas iz Rače pri Buzetu uprizarila v družbi še nekaznovanega Josipa Žerjale iz Trsta, takojšnje vlome v delavnico Brčila in v konfekcijsko trgovino Götzl na Mestnem trgu. Omenjeni trije so v noči od 25. na 26. julija 1919 poskušali zlasti vlomiti v trgovino Götzl, kjer so hoteli odnesti raznega blaga za 20.000 kron. Bili so zasačeni in aretirani. Tatvino sodiše je izreklo priznanje. Porotno sodišče je izreklo obsodbo: 1. Josip Solar (iz Dobrunj, rojen 1. 1896.) na šest let težke ječe; 2. Josip Klobas (iz Rače pri Buzetu, rojen leta 1897.) na pet let težke ječe, in 3. Josip Žerjal (iz Trsta, rojen 1894. leta) na 18 mesecev težke ječe.

Društvene vesti in prireditve.

— **Električna zadruga v Spodnji Šiški.** Odbor vabi vse člane na sestanek, ki se vrši v soboto, dne 27. septembra ob pol 8. zvečer v telovadnici ljudske šole. Ker se ima odbor s člani pogovoriti o važnih stvareh in jim poročati svoje dosedanje delovanje, zatorej naj se sigurno vsak slehern član udeleži tega sestanka.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Stobu** naznanja, da je preložilo vrtno veselico na nedeljo, dne 28. septembra t. l. v prostorih Antona Milerja v Stobu.

— **Gasilno društvo v Letušu v Savinjski dolini** priredi v nedeljo, dne 28. septembra dve igri: »Vse naše« in »En uro doktor« ter veselico.

— **Zveza školstov** vlijudno vabi vse stanovske tovariše, da se zanesljivo udeležijo sestanka dne 28. t. m. ob 9. dopoldne v gostilni pri Valentinu Mraku, Rimska cesta. Spored: Izdajanje novih pravil. Pomenek radi pragmatike. Slučajnosti. Manjkati ne sme nihče!

— **Zasebno uradništvo pozor!** V petek, dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši v Mestnem domu zborovanje zasebnega uradništva glede ustanovitve »Splošne gospodarske zadruge«. Zasebno uradništvo se vabi, da se tega zanj važnega zborovanja polnoštevilno udeleži. Zasebno uradništvo moralo je v vojnem času in tudi še sedaj pri svojih plačah, ki pri večini ne dosegajo prejemkov niti navadnih dninarjev, ali državnih nastavitvecev, mnogo pretrpeti glede prehrane in preskrbe z najpotrebnejšimi živilijskimi predmeti. Zdaj se nudi prilika, da si izboljša tudi zasebno uradništvo v tem oziru svoj položaj. Torej vsi na zborovanje! Odbor.

— **Mesarski pomočniki v Ljubljani** so vabljani na volilni sestanek, ki se vrši v soboto ob 8. zvečer v gostilni »Pri Pepi« nasproti klavnice. Dnevni red: Sestava kandidatne liste v pom. zbor mesarske zadruge. Z ozirom na važnost dnevnega reda prosimo, da se mesarski pomočniki gotovo udeležijo tega sestanka. Pom. zbor.

Poizvedbe.

— Prosi se, da dotična poznana ženska, ki je dne 24. septembra ob 11. dopoldne vzela v bližini mene v munske cerkvi sv. Antona na klopi pozabljeno žepno denarnico z manjšo vsoto in enim ključkom, nemudoma odda cerkvenemu oskrbniku (mežnarju) munske cerkve sicer se bo proti njej na drug način postopalo. 9532

— **Izdajatelj in odgovorni urednik:** Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Kontoristinja se sprejme takoj. Naslov pove upr. Sl. Nar. 9536

Prodaja majhno hišo oddaljeno 20 minut od pošte. Kje, pove uprav. Slov. Naroda. 9545

Žitniki (Drastiften) večja množina sorodnikov na pro daj. Ponudbe na uprav. Slov. Nar. pod „Žitnik/9531“.

Dva dijaka iz zasedenega ozemlja iščejo mesto za študij. Ponudbe na upravništvu „Slov. Naroda“ pod „iz zasedenega ozemlja/9533“.

Mlad pastek, črno lisast se je izgubil iz doma, 22. t. m. v Spod. Šiški. Odda naj se proti nagradi pri Francu Šetina v Zg. Šiški. 9522

Prodajalka išče mesto v manufakturni ali galanterijski trgovini. Ponudbe na upravništvu „Slovenskega Naroda“ pod „Galanterija/9539“.

80% močna esenca za jesi (Essig-säure) en vagon v balonih od 30 — 60 kg je napredal franco Ljubljana ocarinjeno per 1 kg švic. francs 4.20. Dopisi pod šifro „Ada/9541“ na uprav. Slov. Naroda. 9541

Kompletna naprava za 12 HP Dieslovo motor, malo rabljena, izdelek graške tvornice vagonov, se z rezervnimi sestavinami in jermenskim ploščami vredno proda. Naslov v upr. Slov. Nar. 9526

Restavracija iščem v najem. Imam svoj inventar brez stolov in miz. Prevezl bi jo najraje v Celju, Maribor ali Ljubljani. Prevezlje po dogovoru. Ponudbe pod „Restavracija 9466“ na uprav. Slovenskega Naroda. 9466

Delovodja (Platzmeister) z večletnim izkušenjem v delu, sprejemam, več slovenske in nemške besede in pisavi ter drugih slovanskih in italijanskega jezika, zvest in točen, želi nastopiti na kakšni žagi ali v tovarno lesne stroje. — Dopise pod naslovom **Franc Šmit**, Orehovo 18, p. Sevnica ob Savi. 9528

Kontorist mlajša izurjena moč, z lepo pisavo, zmožen slovenskega in nemškega jezika popolnoma in stenografije, se sprejme. Znanj naj bodo vsi uradi. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe s prepiši spričeval je vpsolati do 1. oktobra pod „Poštni predal št. 9, v Ljubljani, 9529

Proda se starinska ura s stojalom Kje, pove upravništvu „Slov. Naroda“. 9521

Proda se večje število založnih karj. Proda se tonov na čevlje in drobnarije. Naslov v upravništvu „Slovenskega Naroda“. 9518

Kompletno sedlo, dobro ohranjeno, se proda za ceno 350 K. Ponudbe pod „civilno sedlo/9524“ na upravništvu „Slov. Naroda“. 9524

Mesečno sobo proti dobri nagradi iščem za 1. oktober z eno ali dvema posteljama. Ponudbe pod „Svoboda/9537“ glav. pošto-ležeče Ljubljana. 9537

Napredaj so steklene vaze za marmelado, damski zimski klobuki in damski čevlji št. 38 v kantini bivše cukrarne, Ambrožev trg št. 3. 9538

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem eventuelno tudi stanovanjem v prijaznem mestu na Gorenjskem, na zelo prometnem prostoru. Kje, pove upravništvu „Slovenskega Naroda“. 9534

Kontrabas kupi takoj Ljublj. garniz. godba. — Ponudbe na: kapet. dr. Cerina, Ljubljana, Gosposvetska cesta 14/1. (Novi Svet). 9476

Spretnega krojaškega pomočnika samo za boljša dela, s prav dobro plačo, sprejemam takoj. Sprejme se tudi **krojaški vajenec**. Fran Kraigher, krojaški mojster, Ljubljana, Gosposka ulica št. 5. 9535

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov les, v bukovi bodi si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodovom, Ljubljana. 2048

Knjigovodja in korespondent (perfektna samostojna moč) več slovenskega, nemškega event. hrvaškega jezika. **Kontoristinja** (starejša) perfektna strojepiska in stenografinja, več slovenskega in nemškega jezika se sprejme po ugodnih pogojih za takoj. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in plačilne zahteve pod „št. 1000“ na upr. Sl. Nar. 9563

Mej, neokužen, za konja iščem, po možnosti v sredini mesta. Ponudbe pod „Hlev 9463“ na upr. Slov. Nar. 9463

Proda se majhna gostilna s koncesijo na Stajerskem v lepem kraju. Kje, pove uprav. Slovenskega Naroda. 9468

Karbid in karbidne svetilke razpošilja vsako množino tvrdka MARTIN SUMER, Konjice. 9465

Knjigovodkinjo, večjo ameriškega pisarni. Ponudbe pod „Begunc/9487“ na upravništvu tega lista. 9487

Kositerne posode od ameriškega pektreleja kupuje Sever & Komp., Ljubljana, Welfova ulica 12. 9515

Dijak išče stanovanje s hrano v mestu ali okolici. Ponudbe pod „Dijak/9489“ na upravništvu „Slovenskega Naroda“. 9489

Begunc, trgovsko naobražen, vojaščin pisarni, prost, išče mesto v kakšni pisarni. Ponudbe pod „Begunc/9487“ na upravništvu tega lista. 9487

Proda se: čevljarski šivalni stroj „Sin-kredence“, kuhinjska postelja. Vpraša se: Streliska ul. 22/I, vrata 5. 9431

Kupim hišo ali vilo v Ljubljani ali v bližini okolici v vrednosti do K 120.000.— Naslov pove upr. Slov. Naroda. 9356

Kot tihi kompanjon z K 200.000.— se želim udeležiti pri kakem zanesljivem trgovskem ali industrijskem podjetju. Naslov pove upravništvu „Slov. Naroda“. 9357

Pisalni stroj novejšega sistema, dobro si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodovom, Ljubljana. 2048

Kupi se en električni motor, z najmanj 30 konjskih sil in en polni jarem (Vollgatter) od 50 — 55 cen. premera pač mora biti vse v dobrem stanju. Ponudbe: Vila Ana Bied II. 9457

Tesarji kakor tudi več učencev se sprejmejo proti dobremu plačilu v trajno delo. **Anton Steiner**, mestni tesarški mojster, Ljubljana, Jernova ulica št. 13. 4844

LUBJE (za črsto) smrekovo, lepo, suho, letošnje, več vagonov, je napredaj. Ponudbe na J. Jerne v Kranjski gori (Gorenjsko). 9457

Metel, kavarno in restavracija, večje jetje vzame v zakup ali kupiprvo vrsto strokovnjak. Ponudbe na ravnatelstvo Stubiških toplic, Hrvatsko. 9507

Učiteljica za ljudske šole prevzema samostojno privatni pouk s slovenskim in nemškim učnim jezikom in daje tudi instrukcije. Naslov se izve v upravništvu tega lista. 9391

Prodajo se v Kranju tri stavbene par- ali pa vse skupaj, poleg glavne ceste. Daio se tudi v najem. Več se izve v trgovini z dežniki **M. Pečnik**, Kranj. 9499

Iščem treznega in zanesljivega hlapca za konje z dobro plačo in hrano. Biti mora vreden tudi vožnje iz gozda. **Franc Ravnikar**, mestni tesarški mojster, Ljubljana, Ljubljanska ulica 25. 9492

Spalne in jedilne sobe kuhinjske opreme, postelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnike, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa priporočata Brata Sever, zalaga pohištva in tapetniška delavnica Ljubljana, Kolizej Vabimo na ogled. 9377

Kupim več vagonov raznega sortiranega **SADJA**

Ponudbe za vagonsko oddajo franko vagon poljubni kolodvor z navedbo vrste prosil **FR. SIRC - KRANJ**. Prosim tudi za ponudbe **suhih gob** in vseh deželnih pridelkov.

Vsako množino bukovih, hrastovih in jelševih

drov za kurjavo

sveže sekanih in tudi suhih kupi cele vagonne in prosi ponudbe za 100 kg franko oddajne postaje takoj **Rudolf Bergan, trgovec**, Laški trg. 9426

Stavbeni les

otesan in žagan, deske, podboje in latve, paralelno rezane, kupuje v vsaki množini proti promptni dobavi **Naslednje d. d. za industrijo i trgovino drva, Nadice**. 9375

Železne cevi

stare ali nove od 25 do 35 cm premera za 2 atmosferi pritiska v poljubni dolžini posameznih cevi kupi 140 celotne dolžine tudi manj. **JOSIP PETRIČ** v Rečici ob Paki in prosi ponudbe.

Združene opekarne preje
F. P. Vidic & Komp. Vič, Ivan Knez, Brdo
nudi jo:
zarebane strešnike
(utorni crep) in zidno opeko
Vprašanja na F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

Učiteljica glasbe

podučuje klavir po najboljši in praktični metodi. Poizve se v Slomškovi ulici 14, I. nadstr. desno. Od 4.—5. popoldan. 9497

Klobuki v popravilo
se zopet sprejemajo.

J. KETTE, LJUBLJANA.

TRSTJE (štorje)
se dobi v vsaki množini!

Jernova ulica št. 11. 8388

Krompir

pšenico, rž, oves, fižol i. t. d. prodaja na debelo po ugodnih cenah. **Franc Majdič**, Kranj trgovina z deželnimi pridelki. 9311

Import — — — Eksport
Hirth & Co.,

Dunaj (Wien) I. Trattnerhof 2
zamore vsled svojih dobrih zvez in organizacije za Nemško Avstrijo, Nemčijo in Češko razpečavati živila in deželne pridelke kot lan, volno, krzno in kožo in objednem dobaviti industrijske predmete vseh vrst, posebno vžgalice, steklo, porcelan, pohištvo in železnino po najnižji ceni in najboljših pogojih. 9001

Lepo črno letošnje
brinje

oddaja v vsaki množini in po nizki ceni tvrdka **Ivan Jelačin**, Ljubljana Emon-ska cesta 2. 8955

60 hl belega

ljutomerskega vina
se po ugodni ceni prodaja.

Josip Kosi, Križevci pri Ljutomeru.

Boj grizi! Pristen, domač borovničar je najboljšo sredstvo proti grizli. Dobi se pri veletrgovniški sadja **Robert Diehl, Celje**. Oddaja samo trgovcem v sodčkih od 30 l dalje. 9477

Suhe = gobe,
kummo laneno se-
ne in vse druge
deželne pridelke
kupi
Sever & Komp,
Ljubljana Welfova ul. 12.

Potniki! MENJALNICA ! Pozor!

nasproti južnemu kolodvoru
menjuje ob vsaki uri valute po najvišjem kurzu.

Za prvovrstni kosmetični predmet (brivni kamen) jako zmožna firma odjemalce na veliko ali zastopnike. Vzorci in ponudbe pod znamko „Ainnet“ se lahko ogledajo v pisarni „Warenverkehrsbiroja“ v Ljubljani. 9525

Dopisi na
GEORG WEISS, Dunaj (Wien), IV., Wiedner Hauptstrasse 41.

Streljivo vsake vrste in vsako množino
prodaja tovarna orodja

BOROVVLJE.
Zastopstvo tovarne Roth, Dunaj.

Mila Plaskan roj. pl. Kruszelnicka
Vinko Plaskan
prokurist Ljubljanske kreditne banke
— — — poročena — — —
Sarajevo **Celje**

Ivan Kummer
Antonija Kummer roj. Fiegl
poročena dne 24. septembra 1919.
Kranj **Pevna pri Gorici**

Svetlo
Westinghouse
Watt
Kremenezky
Metax
Ba'erne žarnice vseh tipov
elektrotehni predmeti
por. rep za kraljestvo SHS
Banko Pogačar Ljubljana

Naznanilo.
Tvrdka R. Miklauc
se je preselila
iz dosedanjega trgovskega lokala v lastne prostore
Pred Škofijo št. 3
Lingarjeva - Medarska ulica tik škofijske palače, kjer se nahaja trgovina
„PRI ŠKOFU“.
Podpisani se zahvaljuje za izkazano zaupanje ter se priporoča za mnogobrojni obisk z zagotovitvijo najboljših postrežbe.
Spoštovanjem
R. Miklauc.
9520

Brez posebnega obvestila.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, odnošno mati, stara mati, sestra in teta, gospa

Marjeta Toni roj. Zrimc
posestnica

v sredo ob 3. uri popoldne, po kratki bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v starosti 79 let mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se vrši v petek ob 7 uri zjutraj iz hiše žalosti v Lanišah št. 9 na farno pokopališče v Šmarji.

Posmrtno maše se bodo brale v cerkvi v Šmarji.

Bodi ji blag spomin!

Laniše, dne 25. septembra 1919.

Žalnoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Potrži neizmerne žalosti javljamo vsem prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš srčno ljubljani soproga, sin, brat in svak, gospod

Josip Tavčar
trgovec

dne 24. t. m. ob pol 9. uri, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, **dne 26. septembra 1919 ob 4. uri popoldne** iz sanatorija „Leonische“ na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše za dušnice se bodo brale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 25. septembra 1919.

Hilida Tavčar roj. Kokalj, soproga — ter žalujoče rodbine
Pirnat, Kokalj, Kos.

Zahvala.
Povodom bridke izgube predragega soproga in očeta, gospoda

Avgusta Belle

izrekamo tem potom vsem, ki so spremili nepozabnega pokojnika na njegovi zadnji poti, najiskrenejšo zahvalo.

Globoko žalujoča soproga in otroci.